Lietas arhīva Nr. A42-02351-19/4
ECLI:LV:ADRJRIT:2019:1220.A420235119.2.S

ADMINISTRATĪVĀ RAJONA TIESA
RĪGAS TIESU NAMS

S P R I E D U
LATVIJAS TAUTAS VĀRDĀ

Rīgā 2019.gada 20.decembrī

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:
tiesnese Valsts amatpersona,

piedaloties pieteicējiem /pers. D/ *(/pers. D/)* un /pers. E/ *(/pers. F/)*, pieteicēju juridiskās palīdzības sniedzējam zvērinātam advokātam Valsts amatpersona, atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes pārstāvei /pers. G/,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc /pers. D/ *(/pers. D/)* un /pers. E/ *(/pers. F/)* pieteikuma par labvēlīga administratīvā akta izdošanu par bēgļa vai alternatīvā statusa piešķiršanu Latvijas Republikā.

Aprakstošā daļa

[1] Azerbaidžānas Republikas (turpmāk – Azerbaidžāna) pilsoņi /pers. D/ un /pers. E/ (turpmāk – pieteicēji) un viņu nepilngadīgie bērni likumīgi ieceļoja Eiropas Savienības (turpmāk – ES) teritorijā ar Latvijas Republikas (turpmāk – Latvija) vēstniecības Azerbaidžānā izsniegtajām vienreizējām vīzām derīgām no 2018.gada 1.augusta līdz 2018.gada 23.augustam, ar uzturēšanās laiku 8 dienas. 2018.gada 21.augustā pieteicēji lūdza patvērumu Vācijā, Esenē. 2018.gada 5.septembrī Vācijas Migrācijas aģentūras Dublinas nodaļa nosūtīja Latvijai pieprasījumu par atbildības uzņemšanos par pieteicēju patvēruma iesniegumu izskatīšanu saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr.604/2013 12.panta 2.punkta nosacījumiem. 2018.gada 16.oktobrī Latvija akceptēja atbildību par pieteicēju iesniegumu izskatīšanu.

[2] Valsts robežsardzes Rīgas pārvaldē 2019.gada 12.martā tika saņemti pieteicēju iesniegumi par bēgļa vai alternatīvā statusa piešķiršanu Latvijā. Iesniegumā pieteicēja lūdza patvērumu arī pieteicēju nepilngadīgajiem bērniem Azerbaidžānas pilsoņiem /pers. K/ *(/pers. K/)* un /pers. L/ *(/pers. L/)*. Iesniegumos pieteicēji norādīja, ka lūdz patvērumu Latvijā, jo Azerbaidžānā viņu dzīvības ir apdraudētas.

[3] Pieteicējs 2019.gada 4.aprīlī notikušajā personiskajā intervijā norādīja tālāk minētos apsvērumus bēgļa vai alternatīvā statusa iegūšanai.

[3.1] Dzīvojot Azerbaidžānā, pieteicējs ir daudz cietis no /pers. N/ rokaspuišiem. Azerbaidžānas vadītājs ir /pers. N/ un vadošajos valsts amatos šobrīd ir vienas valdošās grupas pārstāvji, kuri vai nu ir piederīgi Alijevu klanam vai arī atbalsta Alijeva ģimeni un /pers. O/ *(/pers. O/)*. Arī Azerbaidžānas Valsts policija /pers. R/ *(/pers. R/)* vadībā ir valdības pusē, un viņi visi vēl tautai tikai sliktu.

[3.2] Politiskās iekārtas dēļ pieteicējam nebija iespēju strādāt normālu darbu. Kopš 2014.gada oktobra pieteicējs strādāja par šoferi uzņēmumā „Merdzan", kas nodarbojās ar vistas gaļas tirdzniecību, taču 2015.gada martā viņš kopā ar citiem darbiniekiem bez paskaidrojumiem tika atlaists, jo uzņēmumam nomainījās īpašnieks. Vēlāk oficiālu algotu darbu pieteicējs vairs nav strādājis.

[3.3] Sākot no 2010.gada pieteicējs ir politiskās partijas „Axacene" (turpmāk – Partija) biedrs, Partijas galvenais mērķis ir gāzt /pers. N/ valdību. Partija darbojas kopš 1993. vai 1994.gada, kad Azerbaidžānā pie varas bija prezidents Elzi-???. Pieteicēja galvenais uzdevums bija Partijas Mingečeviras filiāles vadīšana. Pārsvarā pieteicējs nodarbojās ar mītiņu organizēšanu. Pieteicējs palīdzēja organizēt 2015.gada un 2018.gada mītiņus. Redzot, kas notiek ar represētajiem mītiņu dalībniekiem, pieteicējs sāka baidīties un vairs negribēja būt politiski aktīvs un piedalīties pasākumos.

2015.gada mītiņš (pieteicējs neatcerējās precīzu datumu vai aptuveno mēnesi, taču par to varot atrast daudz informācijas masu medijos) notika Mingečevirā, un to izraisīja konkrēts notikums – Azerbaidžānas policijas darbinieki nogalināja kādu jaunu cilvēku, un šis mītiņš kļuva par atbildes reakciju. Mītiņa ietvaros pieteicējs netika aizturēts un viņam nav bijusi saskarsme ar Azerbaidžānas varas iestāžu dalībniekiem.

Otrs mītiņš notika 2018.gada 14.aprīlī Baku, un tas bija vērsts pret /pers. N/ varu, aicinot prezidentu atkāpties. Mītiņa ietvaros pieteicējs tika pamatīgi piekauts. Pie pieteicēja un citiem mītiņa dalībniekiem pienākuši policisti un ar stekiem nodarījuši miesas bojājumus. Pēc tam pieteicējs bija spiests mēnesi pavadīt slimnīcā, jo guvis galvas traumu.

[3.4] Pēc minētajiem notikumiem pieteicējs kopā ar sievu nolēmis, ka vēlas izceļot uz Latviju, tāpēc viņi ar paziņu palīdzību atrada cilvēku, kurš apsolīja viņiem palīdzēt nokļūt Latvijā. Izceļošanu viņi sākuši plānot 2018.gada jūnijā.

2018.gada 13.augustā pieteicēji bez problēmām izbrauca no Azerbaidžānas, Mingečeviras, un ar taksometru devās uz Kutaisi lidostu Gruzijā. No Gruzijas viņi devās uz Ungāriju, Budapeštu, kur divas dienas uzturējās viesnīcā. Tālāk pieteicēji ar lidmašīnu no Budapeštas devās uz Vāciju.

[4] Pieteicēja 2019.gada 4.aprīlī notikušajā personiskajā intervijā norādīja tālāk minētos apsvērumus bēgļa vai alternatīvā statusa iegūšanai.

[4.1] Pirms izceļošanas no Azerbaidžānas pieteicēja algotu darbu nav strādājusi un bijusi mājsaimniece. Pieteicējas skatījumā, viņu dzīves apstākļi Azerbaidžānā bija vidēji vai zem vidējiem standartiem. Azerbaidžānā cilvēki cīnās par iespēju nodrošināt sev normālu dzīvi, tāpēc daudzi izvēlas izceļot no Azerbaidžānas tieši ekonomisko iemeslu dēļ.

[4.2] Pieteicēja nav bijusi politiski aktīva un savus politiskos uzskatus nav paudusi publiski, tikai atbalstījusi vīru. No 2008.gada aprīļa un līdz šim brīdim pieteicējas vīrs ir „???" politiskās partijas biedrs (pieteicēja nav pārliecināta, ka tas ir precīzs nosaukums, jo viņas vīrs negribēja, lai viņa pārāk iedziļinātos šajās lietās). Pieteicējas vīrs nekad nav detalizēti stāstījis par savām aktivitātēm partijā – vienīgais, ko viņš teicis, ir, ka visas viņu darbības ir tautas labā.

[4.3] Pēc iesaistīšanās partijas darbā vīrs sācis aizvien vairāk izjust spiedienu no valdošo aprindu puses, taču vienalga turpinājis savu darbību. Viņš organizēja politiskos mītiņus, kuros viņš piedalījās. Pēc otrā mītiņa notika sadursme ar Azerbaidžānas varas iestāžu pārstāvjiem, kā rezultātā vīrs tika smagi ievainots un pat nokļuva slimnīcā. Pēc tam, kad vīrs iznācis no slimnīcas, viņš saņēmis pret viņu pašu un viņa ģimenes locekļiem vērstus draudus, tai skaitā nāves draudus, un ieteikumus pārtraukt savu politisko darbību.

[5] Ar Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes (turpmāk – Pārvalde) 2019.gada 9.jūnija lēmumu Nr.171/BD2609-2612 (turpmāk – Lēmums) pieteicējiem un viņu nepilngadīgajiem bērniem /pers. K/ un /pers. L/ atteikts piešķirt bēgļa un alternatīvo statusu Latvijā. Lēmums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[5.1] Pieteicēji snieguši ne tikai pretrunīgu, bet arī ļoti vispārīgu informāciju par pieteicēja politisko aktivitāti un lomu Partijā, lai gan saskaņā ar pieteicēja sacīto, viņš tajā darbojies aptuveni deviņus gadus. Pārvalde konstatēja pretrunas pieteicēju sniegtajā informācijā un iesniegtajos dokumentos par gadu, kad pieteicējs kļuvis par Partijas biedru, un apšaubīja pieteicēja personiskajā intervijā sniegto informāciju par viņa lomu Partijā. Saskaņā ar pieteicēja personiskajā intervijā sniegto informāciju, viņš bija Partijas Mingečeviras filiāles vadītājs, taču, sniedzot informāciju par saviem pienākumiem Partijā, pieteicējs varēja norādīt tikai uz piedalīšanos 2015.gada 22.augusta un 2018.gada 14.aprīļa politiskajos mītiņos, arī par tiem sniedzot tikai vispārīgu, masu medijos pieejamo informāciju, lai gan, kā norādījis, palīdzēja tos organizēt.

[5.2] Lai gan personiskās intervijas laikā pieteicēji norādīja, ka Azerbaidžānā izjuta spiedienu no varas iestāžu puses, viņi nevarēja norādīt kad, kur un kādā veidā minētais spiediens ir izpaudies, vai sniegt kādu citu konkrētu informāciju par viņu vajāšanu no Azerbaidžānas varas iestādēm. Ņemot vērā minēto, Pārvalde apšaubīja pieteicēju sniegto informāciju par pieteicēja politisko aktivitāti Azerbaidžānā un kritiski vērtēja pieteicēja iesniegtajos dokumentos norādītās informācijas patiesumu.

[5.3] Pieteicēji sniedza pretrunīgo informāciju par viņu saskarsmi ar Azerbaidžānas varas iestāžu pārstāvjiem. Pieteicēja personiskās intervijas laikā norādīja, ka pēc izrakstīšanās no slimnīcas pēc 2018.gada 14.aprīļa mītiņa viņas vīrs atzinās, ka viņš tiek novērots un viņam izteikti nāves draudi. Savukārt pats pieteicējs nav sniedzis šādu informāciju un norādījis, ka viņa vienīgā saskarsme ar Azerbaidžānas varas iestāžu pārstāvjiem bijusi 2018.gada 14.aprīļa mītiņa laikā, kad policisti viņam un citiem protesta dalībniekiem uzbrukuši ar stekiem. Izcelsmes valsts informācija apstiprina, ka 2018.gada 14.aprīļa mītiņa Baku, kura ietvaros iedzīvotāji un opozicionāri protestējuši pret prezidenta vēlēšanu rezultātiem, norises vietā bijuši pastiprināti drošības pasākumi un policistu klātbūtne. Taču pieteicējs nav norādījis, ka būtu saskāries ar apdraudējumu no Azerbaidžānas varas iestāžu puses vai saņēmis nāves draudus attiecībā uz sevi vai kādu viņa ģimenes locekli. Pieteicējs arī nav sniedzis informāciju, ka kāds no policijas darbiniekiem būtu ar viņu personīgi sazinājies. Arī šobrīd, sazinoties ar vecākiem Azerbaidžānā, pieteicēja rīcībā nav informācijas, ka viņš tiktu meklēts vai Azerbaidžānas varas iestāžu darbinieki interesētos par viņa atrašanās vietu. Tādejādi pieteicēja bailes no nogalināšanas vai aizturēšanās pēc atgriešanās Azerbaidžānā, nav pamatotas. Turklāt 2018.gada 14.aprīļa ar pieteicēju saistītie notikumi nav uzskatāmi par vajāšanu Patvēruma likuma 38.panta izpratnē.

[6] Nepiekrītot Lēmumam, pieteicēji 2019.gada 25.jūlijā vērsās ar pieteikumiem Administratīvajā rajona tiesā. Argumenti par lēmuma nepareizību vai papildu apstākļi, kas pamatotu patvēruma piešķiršanu, pieteikumos nav norādīti.

[7] 2019. gada 13. augustā tiesā saņemti Pārvaldes paskaidrojumi, kuros tā pieteikumus neatzīst un lūdz tos noraidīt, pamatojoties uz pārsūdzētajā lēmumā minētajiem argumentiem.

[8] 2019.gada 15.augustā Valsts robežsardzes Rīgas pārvaldē saņemts pieteicējas iesniegums par bēgļa vai alternatīvā statusa piešķiršanu Latvijā viņas jaundzimušajai meitai /pers. U/ *(/pers. V/)*, tādā veidā pieteicēju ģimenes patvēruma lieta tika papildināta ar vēl vienu iesniegumu. Pārvalde ar 2019.gada 27.augusta lēmumu Nr.248/BD2691 atteica /pers. U/ piešķirt bēgļa un alternatīvo statusu Latvijā. Pārvalde norādīja, ka saskaņā ar Patvēruma likuma 32.panta septīto daļu Pārvaldes Lēmums (proti, pārsūdzētais 2019.gada 9.jūnija lēmums Nr.171/BD2609-2612) ir attiecināms arī uz /pers. U/.

[9] 2019.gada 30.augustā tiesā saņemtajos pieteicēju pieteikuma papildinājumos norādīti turpmāk minētie argumenti.

[9.1] Pieteicēju dzīves vietā - Azerbaidžānā faktiski valda korupcija un tādējādi, cilvēki Azerbaidžānā nevar justies droši. Korupcijas riska indeksa pakāpē Azerbaidžāņa atrodas 122. vietā no 180 pasaules valstīm, kas ir ārkārtīgi zems rādītājs un faktiski apdraud normālu valsts pastāvēšanu un iedzīvotāju drošību tajā.

[9.2] Pārvalde nav iedziļinājusies lietas apstākļos un koncentrējusies uz nesakritībām pieteicēja un pieteicējas intervijās. Visas nesakritības, kas izveidojušās, ir tādēļ, ka pieteicējs ne īpaši labi saprot turku valodu vispār un arī Pieteicēja ne pārāk labi saprot juridiskus terminus un atceras notikumus, kas īsti nav notikuši ar viņu, bet gan ar pieteicēju.

[9.3] Pieteicējs bija organizējis protestu un pēc tam devies miermīlīgā protestā pret pastāvošo autoritatīvo režīmu, bet viņam uzbruka policijas darbinieki un sita ar steku, tik spēcīgi, ka pieteicējam nācās ārstēties slimnīcā un pēc tam 2 mēnešus mājās. Pieteicējiem ir bail atgriezties savā valstī, jo viņiem draud nāves briesmas un valsts iestādes viņus neaizsargā, bet vajā, lai padarītu viņu dzīvi tikai grūtāku.

[9.4] Azerbaidžānā valdība metodiski un sistemātiski neievēro cilvēktiesības. Pieteicējiem nav kur vērsties un kur sūdzēties par cilvēktiesību pārkāpumiem, jo visas iestādes ir saistītas ar valsts drošības dienestu struktūrām. To, ka Azerbaidžānā netiek ievērotas cilvēktiesības, norāda arī starptautiskās cilvēktiesību organizācijas un daudz žurnālistu protestē pret prettiesisku žurnālistu aizturēšanu.

[9.5] Pieteicēji kategoriski nevar piekrist Lēmumā minētajam, ka viņi nav vērsušies pie vietējam varas iestādēm, pēc palīdzības, proti, ka varas iestādes varētu pasargāt pieteicējus. Tas neatbilst patiesībai. Pieteicējs ir opozīcijas partijas biedrs, bet pieteicēja valstī ir faktiski un tiesiski valda tikai viena partija un viens cilvēks, kas attiecīgi pret tiem, kas nav viņa partijas biedri, izturas kā pret otrās šķiras cilvēkiem. Pieteicēji ir vērsušies attiecīgajās varas iestādēs ar iesniegumu, par to, ka viņu dzīvība tiek apdraudēta, bet saņēmuši nievājošu attieksmi un atteikumu izskatīt viņu iesniegumus.

[9.6] Pieteicēji Patvēruma likuma izpratnē ir tiesīgi lūgt viņiem piešķirt bēgļa vai alternatīvo statusu. Atbilstoši Patvēruma likuma 39.panta nosacījumiem pieteicēji tiek vajāti savas politiskās pārliecības dēļ faktiski tikai tāpēc, ka pieteicējs piedalījies politiskās manifestācijas pret pastāvošo politisko iekārtu. Pieteicēji savā dzimtenē draudu un vajāšanas dēļ nevēlas un arī nevar atgriezties. Pieteicēja dzimtās valsts institūciju aktīva darbība, drošības iestāžu iesaistīšanās viņa nepamatotā piekaušanā, ir uzskatāma par vajāšanu no valsts institūciju puses, jo apdraud cilvēka pamattiesības tādā veidā tās pārkāpjot. Iepriekš minētais atbilst Patvēruma likuma 39.pantā dotajam vajāšanas uzskaitījumam un definīcijai, kā arī Patvēruma likuma

41.pantā trešajā punktā minētajam smaga kaitējuma jēdzienam, ko pieteicēji ikdienā izjutuši pret sevi, kā arī Patvēruma likuma 42.pantā minētajam vajātāju un smaga kaitējuma nodarītāju kritērijam, ko izdara pieteicēju valsts.

[10] 2019.gada 22.novembrī tiesā saņemti Pārvaldes papildus paskaidrojumi, kuros ir norādīti turpmāk minētie apsvērumi.

[10.1] Nav pamatots pieteicēja arguments, ka Pārvalde nav iedziļinājusies lietas apstākļos, bet vērtējusi atsevišķus pieteicēju paskaidrojumus, koncentrējusies uz nesakritībām sniegtajā informācijā. Pārvaldes ieskatā ir kritiski vērtējama pieteicēju norāde, ka pieteicējs ne īpaši labi saprot turku valodu, jo saskaņā ar sākotnējā intervijā iegūto informāciju, kas norisinājās ar azerbaidžāņu valodas tulka starpniecību, pieteicēja dzimtā valoda ir azerbaidžāņu, savukārt turku valodu pieteicējs pārvalda vidēji labā līmenī. Ne personiskās intervijas laikā, ne pēc tās pieteicējs nav cēlis pretenzijas, ka nav sapratis tulku, tieši pretēji, ar savu parakstu pieteicējs apliecinājis, ka sapratis visus uzdotos jautājumus un pilnībā sapraties ar tulku un Pārvaldes amatpersonu un ir sniedzis visu savā rīcībā informāciju, kas saistīta ar apdraudējumu izcelsmes valstī, un dokumentus. Saskaņā ar publiski pieejamu informāciju turku valoda pieder pie tjurku valodu saimes un ir radniecīga ar azerbaidžāņu, turkmēņu, kazahu, tatāru un citām šīs saimes valodām *(sk. https://wwvv.littera.lv/lv/turku-valoda/)*. Ņemot vērā, ka pieteicēji ar savu parakstu apliecināja, ka nav pretenziju un saprotas ar turku valodas tulku, tad atbilstoši Patvēruma likumā noteiktajam, bija pamats uzskatīt, ka turku valoda pieteicējiem ir saprotama, ko arī apliecina pieteicēju juridiskās palīdzības sniedzēja, zvērināta advokāta Daumanta Krasta, e-pastā izteiktais lūgums nodrošināt juridisko konsultāciju laikā turku valodas tulku. Šādas konsultācijas notika 2019.gada 8.,23.augustā un 11.septembrī. Ne no pieteicējiem, ne no juridiskās palīdzības sniedzēja puses iebildumi par turku valodas tulkiem netika saņemti.

[10.2] Attiecībā uz pieteicēju norādi, ka pieteicēja ne pārāk labi saprot juridiskus notikumus un neatceras notikumus, kas īsti nav notikuši ar viņu pašu, Pārvalde vēlas norādīt, ka ir pilnīgi pieņemami un normāli, ka persona, kas pieprasa starptautisko aizsardzību, nespēj savu pieredzi un situāciju aprakstīt konkrētos juridiskos terminos, un var pat nenorādīt tiešā formulējumā uz vārdiem "vajāšana", "bailes no vajāšanas", taču tās ir saprotamas no stāsta. Turklāt šajā gadījumā tieši notikumi, kas norisinājās ar pieteicējas vīru, bija viņu ģimenes apdraudējumu pamatā izcelsmes valstī un par pamatu viņu izceļošanai no valsts. Tādējādi secināms, ka tiem vajadzēja būt ļoti nozīmīgiem notikumiem.

[10.3] Pieteicēju sniegtā informācija ne tikai savā starpā nav konsekventa, bet arī satur pretrunas ar iesniegtajiem dokumentiem, proti, izvērtējot sniegto informāciju kopsakarībā ar iesniegto Klasiskās tautas frontes partijas 2018.gada 14.aprīļa izziņu, ir pamats apšaubīt iesniegtā dokumenta un sniegtās informācijas patiesumu un liek kritiski vērtēt pieteicēju sniegtās informācijas ticamību par apstākļiem izcelsmes valstī.

Nekonsekvence konstatējama arī pieteicēju aprakstītajos notikumos, piemēram, neskatoties uz 2018.gada 14.aprīļa notikumu sekām (pieteicējam nācies mēnesi ārstēties slimnīcā un divus mēnešus mājās), pieteicējs 2018.gada 27.maijā saņēmis jaunu ceļošanas dokumentu, 13.jūlijā iesniedzis vīzu pieprasījumus Latvijas vēstniecībā Azerbaidžānā (pārvadātājs pieteicējiem licis ierasties Baku ar visu ģimenes locekļu ceļošanas dokumentiem, citiem dokumentiem un naudas summu, ko pieteicējs esot ieguvis pārdodot savu dzīvokli Azerbaidžānā), tātad secināms, ka pieteicējs neskatoties uz savu fizisko un psiholoģisko stāvokli ir varējis nokārtot visas nepieciešamās formalitātes un jautājumus saistībā ar īpašuma pārdošanu, kā arī mērojis ceļu no Mingečeviras pilsētas uz Baku (aptuveni 300 km).

[10.4] Vērtējot pieteicēju lietas apstākļus, būtisks ir arī pieteicēju norādītais apstāklis personiskajā intervijā, proti, sākotnēji viņu mērķis nav bijis pieprasīt patvērumu, viņi bija gatavi strādāt, kas norāda, ka arī pašu pieteicēju ieskatā norādītie apstākļi izcelsmes valstī (ja tādi vispār notikuši), neradīja tādu apdraudējuma līmeni, kas radītu vēlmi pēc iespējas ātrāk saņemt aizsardzību, it īpaši ņemot vērā, ka pieteicēju apgādībā ir nepilngadīgi bērni.

[10.5] Ņemot vērā to, ka pieteicēju paskaidrojumi nav ticami, ir pretrunīgi un konstatēts, ka nav pamata kopumā pieteicējiem uzticēties, tad arī pieteicēju pieteikuma papildinājumos norādīto apstākli, proti, ka pieteicēji esot vērsušies attiecīgās varas iestādēs ar iesniegumu, bet esot saņēmuši atteikumu izskatīt viņu iesniegumu un nievājošu attieksmi, Pārvaldes ieskatā, ir jāvērtē kritiski, jo pieteicējiem tas jau bija zināms apstāklis, taču pieteicēji šādu informāciju nav snieguši ne patvēruma iesniegumā, ne Valsts robežsardzei, ne Pārvaldei, ne tiesai uzreiz, pārsūdzot Lēmumu, bet tikai pieteikuma papildinājumos, turklāt norādot vispārēju informāciju, bez detalizētības.

[11] Tiesas sēdē pieteicēji uzturēja pieteikumos ietverto prasījumu, pamatojoties uz pieteikumos tiesai un iesniegumos iestādei minētajiem argumentiem. Savukārt iestādes pārstāve pieteikumos ietverto prasījumu neatzina, pamatojoties uz Lēmumā un rakstiskajos paskaidrojumos tiesai minētajiem argumentiem.

Motīvu daļa

[12] Tiesa, pārbaudījusi lietas materiālus, noklausījusies procesa dalībnieku paskaidrojumus un izvērtējusi pierādījumus to kopsakarībā, atzīst, ka pieteikumi ir noraidāmi.

[13] Patvēruma likuma 37.panta pirmā daļa noteic, ka uz bēgļa statusu var pretendēt trešās valsts valstspiederīgais, kas, pamatoti baidoties no vajāšanas sakarā ar viņa rasi, reliģiju, tautību, piederību pie noteiktas sociālās grupas vai viņa politiskajiem uzskatiem, atrodas ārpus valsts, kuras valstspiederīgais viņš ir, un nespēj vai šādu baiļu dēļ nevēlas pieņemt savas valstspiederības valsts aizsardzību, vai bezvalstnieks, kurš, būdams ārpus savas agrākās pastāvīgās dzīvesvietas valsts, tādu pašu iemeslu dēļ nespēj vai nevēlas tajā atgriezties un uz kuru neattiecas šā likuma 45.panta nosacījumi.

Patvēruma likuma 38.pants noteic, ka par vajāšanu atzīstamas: 1) darbības, kas sava rakstura vai biežuma dēļ ir pietiekami smagas, lai radītu smagu cilvēka pamattiesību pārkāpumu; 2) vairākas darbības, arī cilvēktiesību pārkāpumu kopums, kas ir pietiekami smags, lai ietekmētu indivīdu šā panta pirmās daļas 1.punktā minētajam veidam līdzīgā veidā.

Lai atzītu, ka personai ir tiesības uz bēgļa statusu, nepietiek, ka persona apgalvo, ka viņa baidās no vajāšanas. Šādām bailēm ir jābūt pamatotām. Novērtējot, vai bailes ir objektīvi pamatotas, ir jāanalizē situācija valstī, no kuras persona bēg, kā arī jāvērtē pieteicēja sniegto paskaidrojumu ticamība *(sk.UN High Commissioner for Refugees, Advisory Opinion by UNHCR on the Interpretation of the Refugee Definition, 23 December 2004, http://www.unhcr.org/refworld/docid/4551c0374.html)*.

[14] Tiesa konstatē, ka pieteicēji kā iemeslu savas izcelsmes valsts atstāšanai ir norādījuši uz pieteicēja vajāšanu politisko uzskatu dēļ. Pieteicējs iepriekš Pārvaldei bija norādījis, ka ir politiskās partijas „Axacene" biedrs un bija Partijas Mingečeviras filiāles vadītājs. Pārsvarā pieteicējs nodarbojās ar mītiņu organizēšanu un palīdzēja organizēt 2015.gada un 2018.gada mītiņus.

[15] Vispirms tiesa norāda, ka piekrīt Pārvaldes nostājai attiecībā uz to, ka pieteicēju norādītie incidenti, kas notikuši pirms izcelsmes valsts atstāšanas, pat ja šos notikumus pieņemtu kā patiesus, nav sasnieguši tādu līmeni, lai tos atzītu par tādiem, kas radītu smagu cilvēka pamattiesību pārkāpumu. Pieteicējs 2019.gada 4.aprīlī notikušās personiskās intervijas laikā nav norādījis, ka būtu saskāries ar individuālo tieši pret pieteicēju vērsto apdraudējumu no Azerbaidžānas varas iestāžu puses vai saņēmis nāves draudus. Pieteicējs arī nav sniedzis informāciju, ka kāds no policijas darbiniekiem būtu ar viņu personīgi sazinājies, draudējis. Savukārt pieteicēju norādītā ikdienas dzīvei raksturīgā atmosfēra, ko raksturo Azerbaidžānas iedzīvotāju cīņa

par iespēju nodrošināt sev normālu dzīvi un vēlme izceļot no Azerbaidžānas tieši ekonomisko iemeslu dēļ, pati par sevi nav uzskatāma par vajāšanu patvēruma tiesību izpratnē, jo minētie apstākļi nerada smagu cilvēka pamattiesību pārkāpumu.

[16] Tiesas sēdē pieteicēji paskaidroja, ka pieteicējs bija tomēr bija nokļuvis Azerbaidžānas policijas redzeslokā, policijas pārstāvi bieži nāca pieteicēju meklēt viņa dzīvesvietā, kā rezultātā pieteicējs bija spiests slēpties.

Izvērtējot tiesas sēdē pieteicēju sniegtos paskaidrojumus, kopsakarā ar iestādē sniegtajiem paskaidrojumiem, kā arī ievērojot iestādes pārstāves tiesas sēdē norādīto argumentāciju, tiesa konstatē, ka lietā ir strīds par pieteicēju sniegto paskaidrojumu ticamību, proti, vai pieteicēja bailes no vajāšanas ir vērtējamas kā ticamas un pamatotas.

Izvērtējot pieteicēju tiesas sēdē sniegtos paskaidrojumus, tiesa secina, ka tie nav atzīstami par ticamiem. Nav saskatāms pamatojums Azerbaidžānas policijai regulāri nākt uz pieteicēja dzīves vietu un interesēties, vai viņš ir mājās. Tāpat, tiesas ieskatā, ja Azerbaidžānas policijai būtu bijusi nepieciešamība pieteicēju aizturēt, policijas pārstāvi to arī būtu operatīvi izdarījuši. Tiesa uzskata, ka tiesas sēdē paskaidrojumi sniegti nolūkā, lai pamatotu iespējamās bailes no turpmākas vajāšanas, bet tie nav atzīstami par ticamiem.

Kopumā tiesa secina, ka pieteicēji ir snieguši paskaidrojumus, kas satur pretrunas, proti, ir konstatējama paskaidrojumu iekšējā nekonsekvence. Turpmāk tiesa vērtēs pieteicēju paskaidrojumus kopsakarā ar lietā esošo specifisko un vispārējo informāciju.

[17] Izvērtējot izcelsmes valsts informāciju par politisko situāciju Azerbaidžānā, tiesa konstatē, ka kopš Azerbaidžānas valsts neatkarības pasludināšanas 1993.gadā, kad pie varas nonāca prezidents /pers. AE/ un viņa „Jaunā Azerbaidžānas Partija", opozīcijas partijām praktiski tika liegta iespēja demokrātiskā ceļā piedalīties vēlēšanās vai izveidot pietiekami stipru opozīcijas kustību *(skat. piem. https://www.europeanforum.net/countries/azerbaijan, OSCE. Office for Democratic Institutions and Human Rights. REPUBLIC OF AZERBAIJAN. EARLY PRESIDENTIAL ELECTION. 11 April 2018. Election Observation Mission. Final Report, pieejams: https://www.osce.org/odihr/elections/azerbaijan/388580?download=true; šie un turpmāk minētie tīmeklī pieejamie informācijas avoti aplūkoti šā sprieduma sastādīšanas dienā 2019.gada 20.decembrī)*.

Izcelsmes valsts informācija apliecina, ka Azerbaidžānā, lai izrēķinātos ar personām, kas pauž valsts varai netīkamus uzskatus (politiskie opozicionāri, valdības kritiķi), pret attiecīgajām personām var tikt uzsākta kriminālvajāšana *(sk. https://www.amnesty.org/en/countries/europe-and-central-asia/azerbaijan/report-azerbaijan/)*. Cilvēktiesības aizstāvošo starptautisko organizāciju ziņojumi nepārprotami norāda uz politiski motivēto politisko aktīvistu vajāšanu un apcietināšanu *(sk. https://www.hrw.org/world-report/2019/country-chapters/azerbaijan)*.

Tomēr Azerbaidžānā aktīvi darbojas vairākas opozīcijas partijas un tiek rīkoti opozicionāru mītiņi. Piemēram, 2019.gada 19.janvārī tūkstošiem demonstrantu piedalījās mītiņā Baku, lai paustu savu atbalstu blogerim /pers. AO/ *(/pers. AP/)*, kurš atklāti kritizēja valdību, un līdz ar to viņa aizturēšana tiek uzskatīta par politiski motivētu *(skat. https://www.rferl.org/a/azerbaijan-baku-protest-rally/29719324.html)*. Minēto mītiņu organizēja Nacionālā Demokrātisko Spēku Padome *(National Council for Democratic Forces)*, kurā ir apvienojušās vairākas Azerbaidžānas opozīcijas partijas. Kaut arī saskaņā ar Azerbaidžānas policijas sniegto informāciju mītiņā piedalījās 2800 cilvēki, organizatori uzskatīja, ka kopējais dalībnieku skaits bija ap 20 000 *(skat. https://www.rferl.org/a/rally-in-baku-calls-for-release-of-political-prisoners/29719285.html)*. Atbilstoši publiski pieejamai informācijai par situāciju Azerbaidžānā, opozicionāru mīti ir notikuši arī iepriekšējos gados. Piemēram, 2018. gada 31. martā Baku norisinājās opozīcijas partiju organizētais politisko ieslodzīto atbalsta mītiņš *(sk. https://www.rferl.org/a/azerbaijan-opposition-protest-baku-ahead-presidential-vote/29137115.html)*.

[18] Tiesas ieskatā, ņemot vērā arvien pieaugušo opozīcijas kustību Azerbaidžānā, nebūtu pamata uzskatīt, ka jebkura persona, kas tiek iesaistīta opozīcijas mītiņos tiks pakļauta vajāšanai no varas iestāžu puses. Atbilstoši ziņojumiem, politiski motivēta vajāšana tiek uzsākta pret personām, kuras ir publiski, atklāti un nepārprotami paudušas kritiku Azerbaidžānas valdībai un varas iestādēm.

[19] Tiesa norāda, ka, lai uzskatītu, ka personai ir pamatotas bailes no vajāšanas politisko uzskatu dēļ, tai vajadzētu būt tādiem uzskatiem, kas nav pieņemami valdībai, jo tie kritizētu tās politiku un metodes. Tas nozīmētu, ka personas uzskati kļuvuši zināmi varas iestādēm vai arī tās šādus uzskatus viņam piedēvē (*sk. http://www.unhcr.org/publications/legal/3d58e13b4/handbook-procedurescriteriadetermining-refugee-status-under-1951-convention.html*).

Katrā konkrētajā gadījumā ir jāņem vērā pausto uzskatu nozīmīgums. Saskaņā ar izcelsmes valsts informāciju varas iestāžu vēršanās politisko uzskatu dēļ pamatā notiek pret politiskiem aktīvistiem, valsts varu kritizējošiem žurnālistiem, blogeriem, sabiedriskajiem aktīvistiem. Pieteicēja aktivitātes nav bijušas un nav pamata arī domāt, ka nākotnē tās varētu būt saistītas ar tādu nodarbošanos, kas aptver plašu publiku. Noklausoties pieteicēja paskaidrojumus tiesas sēdē tiesa nesaskata pamata uzskatīt pieteicēja politiskos uzskatus par relatīvi nozīmīgiem. Tādēļ pieteicēja bailes no vajāšanas nevar tikt atzītas par pamatotām.

[20] Tādējādi konkrētajā gadījumā pieteicējs nav sniedzis informāciju, kas pārliecinoši apliecinātu viņa vajāšanu. Arī pieteicēja pieminētā nokļūšana slimnīcā sakarā ar galvas traumu (pat ja šo notikumu uzskatītu par patiesu) nenorāda, ka pret pieteicēju vērstai vajāšanai varētu būt sakars ar viņa politisko aktivitāti.

[21] Ņemot vērā iepriekš minēto, tiesa nekonstatē, ka pieteicējs un viņa ģimene Azerbaidžānā tiktu vajāti Patvēruma likuma izpratnē sakarā ar pieteicēja politisko darbību, līdz ar to, pieteikums par bēgļa statusa piešķiršanu ir noraidāms.

[22] Pieteicēji ir lūguši viņiem piešķirt arī alternatīvo statusu.

Saskaņā ar Patvēruma likuma 40.panta pirmo daļu, alternatīvo statusu var piešķirt, ja ir pamats uzskatīt, ka patvēruma meklētājs pēc atgriešanās savā izcelsmes valstī varētu tikt pakļauts smagam kaitējumam un šā iemesla dēļ nespēj vai nevēlas pieņemt minētās valsts aizsardzību. Patvēruma likuma 41.pants skaidro, ka smags kaitējums šī likuma izpratnē ir 1) nāves soda piespriešana patvēruma meklētājam vai tā izpilde; 2) patvēruma meklētāja spīdzināšana, necilvēcīga vai pazemojoša attieksme pret viņu vai viņa necilvēcīga vai pazemojoša sodīšana; 3) smagi un individuāli draudi civiliedzīvotāja dzīvībai vai veselībai plaši izplatītas vardarbības dēļ starptautisku vai iekšēju bruņotu konfliktu gadījumā.

[23] Tiesa konstatē, ka pieteicējiem Azerbaidžānā nedraud nāvessods vai tā izpilde, jo kopš 1998. gada Azerbaidžānā ir izsludināts nāvessoda moratorijs *(sk. https://jamestown.org/program/capital-punishment-banned-in-azerbaijan/)*. Kaut arī daži ziņojumi norāda uz to, ka nāves sods varētu atkal tikt piemērots *(sk. https://armedia.am/eng/news/48105/death-penalty-may-be-reintroduced-in-azerbaijan.html)*, šāda piemērošana varētu tikt attiecināta uz īpaši smagiem noziegumiem un tiesai nav informācijas, kas ļautu secināt, ka pieteicējiem Azerbaidžānā tiktu inkriminēts īpaši

smags noziegums.

Tāpat tiesa konstatē, ka Azerbaidžānā nenorisinās starptautisks vai iekšējs bruņots konflikts Patvēruma likuma 41.panta 3.punkta izpratnē, kas pieteicēja dzīvībai vai veselībai varētu radīt smagus un individuālus draudus. Arī Latvijas Republikas Ārlietu ministrija nav norādījusi, uz ievērojamiem draudiem civiliedzīvotājiem *(skatīt http://www.mfa.gov.lv/konsulara-informacija/celotajiem/celojumu-bridinajumi/bridinajumi/28326)*.

[24] Papildus tiesai ir jāpārbauda, vai pieteicējam draud spīdzināšana, necilvēcīga vai pazemojoša attieksme vai necilvēcīga vai pazemojoša sodīšana Patvēruma likuma 41.panta 2.punkta izpratnē.

Atbilstoši ziņojumiem Azerbaidžānā tiek konstatēti cilvēktiesību pārkāpumi pirmstiesas izmeklēšanas procesos *(sk, piemēram, https://www.hrw.org/news/2018/07/25/torture-systemic-and-endemic-azerbaijan, https://www.rferl.org/a/hrw-urges-azerbaijan-police-torture-zero-tolerance/29389470.html)*. Tomēr pieejama informācija neļauj secināt, ka jebkurš Azerbaidžānas iedzīvotājs tiktu automātiski pakļauts represijām no varasiestāžu puses.

Pieteicējs ir norādījis, ka Azerbaidžānā viņš tiek pakļauts vajāšanai no varasiestāžu puses, tomēr šajā lietā nav iegūti pierādījumi, kas to apstiprinātu, nav arī ziņu, ka pieteicējs būtu izsludināts starptautiskajā meklēšanā. Tāpat arī nav ziņu, ka attiecībā uz pieteicēju būtu bijis pieņemts lēmums par apcietinājumu kā drošības līdzekli vai arī pieņemts notiesājošs spriedums.

Tādējādi tiesai nav pamata uzskatīt, ka Azerbaidžānā pieteicējs vai viņa ģimenes locekli varētu tikt pakļauti smagam kaitējumam, kas izpaustos kā spīdzināšana, necilvēcīga vai pazemojoša attieksme pret viņu vai viņa necilvēcīga vai pazemojoša sodīšana.

[25] Ņemot vērā iepriekš minēto, tiesa nekonstatē, ka pieteicējiem Azerbaidžānā draud smags kaitējums Patvēruma likuma 41.panta izpratnē, līdz ar to pieteikums ir noraidāms arī daļā par alternatīvā statusa piešķiršanu.

[26] Papildus tiesa norāda, ka bēgļa vai alternatīvā statusa iegūšana nav vienīgais juridiskais pamats iegūt uzturēšanās tiesības Latvijā. Tādējādi tiesa neizslēdz iespēju, ka pieteicēji varētu saņemt uzturēšanās atļauju uz, piemēram, darba līguma pamata un tādējādi turpināt uzturēties Latvijā. Proti, pieteicēji var lūgt Pārvaldei uzturēšanās atļauju Imigrācijas likuma kārtībā, iesniedzot attiecīgu iesniegumu un pievienojot nepieciešamos dokumentus.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīva procesa likuma 251. panta sesto daļu un Patvēruma likuma 49. panta sesto daļu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

noraidīt /pers. D/ *(/pers. D/)* un /pers. E/ *(/pers. F/)* pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu par bēgļa vai alternatīvā statusa piešķiršanu Latvijas Republikā.

Spriedums ir galīgs un nav pārsūdzams.

Tiesnese /pers. B0/